

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.158/2010/9. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. június 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A sikkasztás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a **II. r.** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zala Megyei Bíróság 2.B.9/2006/77. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla Bf.44/2008/13. számú ítéletét a II. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Zala Megyei Bíróság a 2008. április 17. napján kihirdetett 2.B.9/2006/77. számú ítéletével a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 317. § (1) bek., (5) bek. a) pontja] és társtettesként elkövetett csődbüntetésben [Btk. 290. § (3) bek.]. Ezért őt halmazati főbüntetésül 1 év börtönre, mellékbüntetésül 1 év közügyektől eltiltásra és 6.750.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a pénzmellékbüntetés helyébe, annak meg nem fizetése esetén 15.000 forintoként egy-egy napi szabadságvesztés lép.

Tényállás I. pontja

A megállapított tényállás szerint az I. r., valamint az 1955-ben született II. r. terhelt 1997-ben alapította meg a K. Kft-t, amely 2000. november 15-től a H. Kft. nevet viselte. A Kft. képviselőjére az alapításától 2002. augusztus 30. napjáig, majd 2002. november 18. napjától 2003. április 18. napjáig az I. r. terhelt, valamint ugyancsak az alapításától 2002. november 14. napjáig a II. r. terhelt egyaránt ügyvezetőként jogosult volt. A társasági szerződés szerint a cégjegyzés a két ügyvezető által együttesen történt.

1997. június 9-én a frissen megalakult K. Kft. a C. Kft-től, illetve a V. Rt-től megvásárolta a város 1300 hrsz-ú ingatlanon megkezdett szálloda-beruházást. A pinceszintig kész építményt azzal vették át, hogy átvállalták az eladónak a telek megvásárlásakor a Városi Önkormányzat felé keletkezett 50 millió forintos vételár-tartozását. Vállalták továbbá, hogy ellenértékként a kisbefektetők befizetéseinek a V. Rt. birtokában lévő összegéből 155.233.932 forint + 25 % ÁFA vételárat fizetnek és vállalták a projekt megvalósítását is.

Ezt követően a K. Kft. az építkezést folytatta és megkezdte a kialakításra kerülő apartman részek és egyéb helyiségek értékesítését. Az értékesítés az I. r. és a II. r. terhelt egységes akarataként oly módon történt, hogy az apartmant és az egyéb helyiségeket vásárolni szándékozó ügyfelek adásvételi előszerződést, majd ezt követően végleges adásvételi szerződést kötöttek a H. Kft-vel a földterület arányos részének megvásárlásáról, továbbá vállalkozói szerződést kötöttek a kiválasztott apartman és egyéb helyiségek megépítésére. A szerződésben a felek vállalták, hogy a használatba vételi engedély kiadását követően a létrejött közös tulajdont társasház alapításával megszüntetik.

Az apartmanok értékesítésének megkönnyítése érdekében az I. r. és a II. r. terheltek közös megállapodással úgy döntöttek, hogy magánszemélyek számára a vételárból 50 %-os ÁFA kedvezményt adnak, amit úgy állapítanak meg, hogy csupán a vételár felét tüntetik fel a szerződésekben ÁFA tartalommal megnövelve, a másik felét készpénzben, számla nélkül veszi át a cég képviselője.

A terheltek által közösen kialakított üzletpolitika alapján az értékesítéssel kapcsolatos konkrét tárgyalásokat az I. r. terhelt folytatta le. Az apartmanok döntő többségét 2000. év végére értékesítette. A kialakult vételárat a vevők általában készpénzben az I. r. terhelt részére fizették ki, kisebb részben átutalták a H. Kft. számlájára.

Az I. r. terhelt az elsőfokú ítélet tényállásában 1-18. szám alatt felsorolt 18 megrendelőtől összesen 120.096.949 forintot vett át,

amelyből 114.322.449 forintot önállóan, 5.774.500 forintot - a tényállásban 18. pont alatt feltüntetett ügylet során - II. r. terhelttel közösen eltulajdonított. Azon pontosan meg nem állapítható módon osztoztak. Az I. r. és a II. r. terheltek által a H. Kft-nek okozott kár nem térült meg.

Tényállás II. pontja

A H. Szálloda a 2001. év elejére készült el. A város jegyzője 2001. május 21. napján a H. Kft., illetve az apartman tulajdonosok részére végleges használatbavételi engedélyt adott.

Az I. r. és a II. r. terheltek terve az volt, hogy a szállodát az apartmanok bérleti konstrukciójával fogják üzemeltetni. Ennek érdekében a H. Kft. nevében az I. r. terhelte megállapodott az apartman tulajdonosok döntő többségével abban, hogy tőlük az apartmanokat kibérlik. A megállapodás az I. és a II. r. terhelte közös döntése volt, az egyes apartmanokért fizetendő bérleti díjat közösen határozták meg. A bérleti szerződéseket 2001. év elejére megkötötték és ebben a rendszerben a szálloda 2001. év elejétől megkezdte a működését. 2001. május 21-én a tulajdonosi kör elfogadta és aláírta a társasház alapító okiratot, melyet a H. Kft. nevében az I. r. terhelte is aláírt.

Az I. és a II. r. terhelte a bérleti díjas konstrukció ilyen kialakításával, valamint a közösen meghatározott rendkívül magasan megállapított bérleti díjakkal olyan rendszert alakított ki, amely ésszerűtlen gazdálkodást eredményezett. Figyelemmel az üzemeltetésből származó teljes bevételre és a H. Kft. jelentős mértékű szállítói tartozására, a gazdálkodás eleve veszteségre volt ítélve.

A H. Kft. a szálloda működésének megkezdése előtt, 2000. december 15-én az I. és a II. r. terhelte együttes eljárásával 300 millió forint hitelt vett fel az M. Banktól, amelyet ugyanezen a napon teljes összegben az I. r. terhelte tulajdonában álló Kft. felé fennálló kifizetetlen számlák kielégítésére fordítottak.

Fél év múlva, 2001. június 20-án a két terhelte együttes elhatározásából a H. Kft. újabb hitelt vett fel az M. Banktól 583.978.000 forint összegben. Ebből rendezték az előző hitel tőkeösszegét és kamatait, 300 millió forint, illetve 10.667.000 forint összegben. A fennmaradó 270 millió forintból 245 millió forint körüli összegben kifizetetlen számlákat elégítettek ki, míg a fennmaradó 29 millió forint körüli összeget a folyó működési kiadásokra fordították. A Kft. ilyen módon 2001. június 20-án felvett hitelt 2001. július 6-ára teljes egészében felélte.

Ezt követően még egy esetben, 2002. július 31-én vett fel a cég ugyancsak a két terhelte közös döntésével az M. Banktól 24.716.000

forintnyi rövid lejáratú hitelt, amelyet szintén működési kiadásokra fordítottak egy hónapon belül.

A felvett hitelek ellenére, és annak ellenére, hogy a szálloda működése a városi átlagos szinten elindult, kihasználtsága megfelelő volt, a szálloda veszteségesen gazdálkodott és a tulajdonosok által megállapított bérleti díjat kitermelni nem tudta. A 2001. évet a társaság 2.395.000 forint veszteséggel zárta. 2001. évben az apartmanok bérleti díjaként 109.070.000 forint fizetési kötelezettsége keletkezett, amelynek csupán kisebb hányadát tudta kifizetni.

A társaság likviditási mutatói romló tendenciát mutattak, forgóeszközei nem fedezték a rövid lejáratú kötelezettségeit. A folyamat 2002. évben jelentősen felgyorsult annak ellenére, hogy a szállodai tevékenységből származó árbevétel emelkedett, bár nőttek a költségei is. Az apartmanok bérleti díja 2002. évre 285.692.000 forint költséget jelentett. A társaság működése nem biztosította a bérleti díjak kifizetésének forrását, mivel a bevételek és költségek különbözete nem biztosított ehhez megfelelő hasznot.

A kialakított bérleti díjas konstrukció veszteségessé tette a működést. 2002. december 31-én a társaság 229.660.000 forintos veszteséggel zárt, amely az előző évhez képest 8.589 %-os növekedést jelentett. A terheltek, bár 2001. évtől tisztában voltak azzal, hogy a konstrukció fizetéseképtelenné teszi a céget, releváns intézkedést nem tettek a bérleti díjak megváltoztatására. 2002 tavaszán a Kft-nek már jelentős mértékű felhalmozott tartozásai voltak a beszállítók, az APEH, illetve valamennyi apartman bérbeadó tulajdonossal szemben. 2002. június 11-én a Csődtörvény 27. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti fizetéseképtelensége is bekövetkezett.

2002. októberében a II. r. terhelte a H. Kft-ből kilépett, ügyvezető tisztsége 2002. november 18-án megszűnt. A Kft. annak ellenére, hogy továbbra is a H. Szálloda működtetésével foglalkozott, a székhelyét Budapestre tette át. Az évet hatalmas összegű veszteséggel zárta úgy, hogy a bérleti díjak jó része kifizetetlen maradt. A 2003-as évben a bérleti díjas konstrukcióban változás továbbra sem történt. Három és fél hónap alatt 169 millió forintos veszteséget termelt a cég.

A 2003. április 16. napján kelt és április 18. napján jogerőre emelkedett végzésével a Fővárosi Bíróság elrendelte a H. Kft. felszámolását.

Az I. és II. r. terhelte által 2001. év elejétől kialakított és 2002. június 11-e után is fenntartott ésszerűtlen gazdálkodási konstrukció olyan folyamatos veszteséget eredményezett, amelynek

eredményeként a Kft. fizetéseképtelenné vált, majd annak egyenes következményeként csődbe és felszámolás sorsára jutott. A felszámolás során bejelentett hitelezői igények a Kft. felszámolás alá vonható vagyonát lényegesen - több százmillió forinttal - meghaladták annak ellenére is, hogy az apartman tulajdonosok jó részének tulajdonjoga 2008. áprilisáig sem került bejegyzésre.

Az elsőfokú bíróság a II. r. terheltnak a tényállás I. pontjában írt, az 5.774.500 forint eltulajdonításával elkövetett cselekményét társtettesként elkövetett, a Btk. 317. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntettének, a tényállás II. pontjában írt cselekményét a Btk. 290. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő társtettesként elkövetett csődbüntettnek minősítette. Megállapította, hogy a terheltek eshetőlegesen szándékkal valósították meg a bűncselekményt, mert látták cselekményük következményeit, azonban semmit nem tettek azért, hogy annak eredménye ne következzen be. Az eredmény bekövetkezését csupán valamiféle véletlen tudta volna elhárítani, ami a jogi gyakorlat szerint az eshetőlegesen szándékosság megállapítását eredményezi.

A csődbűncselekmény kapcsán kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a H. Kft-nek már 2002. április 10-i esedékességgel volt ki nem egyenlített szállítói tartozása, amelyet nem vitatott, illetve elismert. Ezt követő 60 nap után, 2002. június 11-én a Csődtörvény szerinti fizetéseképtelensége bekövetkezett. A II. r. terhelte a bűncselekmény elkövetésének időpontjában ügyvezetője volt a Kft-nek, sőt 2002 júliusától - három hónapig - többségi tulajdonosú ügyvezető volt.

A kölcsönösen bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2009. december 9. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozott Bf.44/2008/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A II. r. terheltnak a Btk. 317. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősített cselekményét bűnszegédi minőségben elkövetett sikkasztás büntettének [Btk. 317.§ (1) bek., (6) bek. a) pont] minősítette. A II. r. terhelte a terhére megállapított bűncselekmény miatt az elsőfokú bíróság által megállapított fő- és mellékbüntetések tekintetében kiszabottnak. Egyúttal vele szemben 2.887.250 forint összegre vagyonelkobzást rendelt el. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. terhelte vonatkozásában helybenhagyta.

Kifejtette a másodfokú bíróság, hogy mivel a terheltek a vételár egy részének készpénzes átvételét és ennek módját közösen határozták el, ezért az I. r. terhelte által átvett összegek be nem

fizetése csak a II. r. terhelt egyetértésével történhetett. Ezért az ítélet tábla mindkettőjük bűnösségét a 18 vásárlótól átvett teljes összeghez igazodóan különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás büntetvényében [Btk. 317. § (6) bek. a) pontja] állapította meg, amelyet az I. r. terhelt tettesként, míg a II. r. terhelt pszichikai bűnsegédként követett el. E minősítésen belül helyesen került sor első fokon a terheltek 5.774.500 forint értékre elkövetett részecselekménye miatt a társtettesi elkövetés megállapítására.

Az ítélet tábla nem értett egyet azzal a védői érveléssel, hogy ügyészi vád hiányában a sikkasztás tekintetében másodfokon nem kerülhet sor a súlyosabb minősítést maga után vonó szándékegység megállapítására. Az első fokon lefolytatott bizonyítás eredményeként ugyanis az ügyész a perbeszédében a terheltek szándékegységét kiemelte és ennek megfelelően az ítélet tényállása a terheltek közös megállapodását tartalmazza.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. r. terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok a bűncselekmények törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, illetve a büntető anyagi jogszabály sérelmével állapították meg a terhelt büntetőjogi felelősségét.

Az indítvány szerint a Ptk. 198. §-ának (1) bekezdése értelmében a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság szolgáltatás követelésére. A Ptk. 240. §-ának (1) bekezdése pedig kimondja, hogy amennyiben jogszabály kivételt nem tesz, a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, vagy megváltoztathatják kötelezettség-vállalásuk jogcímét. E rendelkezésekre figyelemmel a védő szerint a H. Kft. képviselőjének nem volt törvényes lehetősége a megkötött bérleti szerződések módosítására. Figyelemmel arra az ősi római jogi elvre, hogy a szerződéseket teljesíteni kell, a terheltek mindvégig kötve voltak a szerződésekhez, következésképpen nem volt lehetőségük a közös megegyezéssel meghatározott bérleti díjak mérséklésére.

A csődbüntett megállapítására csak akkor kerülhetett volna sor, ha egy esetleges ésszerűtlen gazdasági döntést követően - annak felismerése után - a terheltek újabb gazdaságtalan döntéseket hoznak. Ezzel szemben az irányadó tényállás szerint a társaság döntéshozói által hozott gazdasági döntést nem követték ésszerűtlen gazdasági lépések. A képviselők kizárólag a szerződéses tartalomnak megfelelően jártak el.

Hivatkozott a védő arra is, hogy a társaság egyébként az első években nyereségesen működött. A veszteségek csak a megépült

ingatlan üzemeltetésének megkezdését követően merültek fel. Az ésszerű gazdálkodás követelményeihez azonban az is hozzátartozik, hogy a gazdálkodóknak hosszabb távra kell tervezni. Az ésszerű és minden esetben fennálló kockázatba az is beletartozik, hogy a kitűzött cél eléréséig lesz olyan periódus, amely a vállalkozásnak kizárólag veszteséget okoz. A vendéglátóiparban működő vállalkozásnak huzamosabb időszakra kell terveznie a veszteséges működést, tekintettel arra, hogy egy szálloda beüzemelése és rentábilis működése hosszabb távú tervezést igényel.

Ahhoz, hogy a szálloda megfelelő telítettséggel működhessen, a kezdeti üzemeltetési időszakban óvatos árpolitikát kell folytatni. Ennek tudható be az is, hogy a terheltek a szolgáltatásokat a piaci ár alatt kínálták, éppen azért, hogy a szállodai tevékenység minél előbb fellendüljön, és rentábilisabbá váljon.

A felülvizsgálati indítvány szerint tehát a II. r. terhelt által tanúsított magatartás nem állt ellentétben az ésszerű gazdálkodás követelményével, ezért az eljáró bíróságok a büntetőjogi felelősségét a csődbüntett tekintetében tényállási elem hiányában törvénysértően állapították meg.

A védő felülvizsgálati indítványa szerint az eljáró bíróságok tévesen minősítették a II. r. terhelt tényállás I. pontjában írt cselekményét sikkasztásként adócsalás helyett. Az irányadó tényállás szerint a terheltek szándéka arra irányult, hogy az általuk képviselt és tulajdonolt gazdasági társaság bevételeit eltitkolják, a könyvelésben ne szerepeltessék, és ezzel az adókötelezettségüket csökkentsék. Erre tekintettel terhükre a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében megállapított, a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő adócsalás bűncselekménye állapítható meg, amely azonban időközben elévült figyelemmel arra, hogy a II. r. terhelttel szemben adócsalás gyanúja miatt soha nem folytattak nyomozást, nem foganatosítottak eljárási cselekményt és az adócsalás elévülési ideje 5 évben határozható meg.

Az indítvány szerint végül a II. r. terhelt bűnösségének megállapítása a különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás büntetében sérti a Be. 2. §-ának (3) bekezdésben rögzített törvényes vád követelményét is. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I. r. terhelt 120.096.949 forintot vett át 18 megrendelőtől számla nélkül, és abból önállóan 114.322.449 forintot tulajdonított el, míg a II. r. terhelttel közösen 5.774.500 forintot tulajdonított el, amelyen pontosan meg nem állapítható módon megosztottak. A fellebbviteli főügyészségnek a súlyosabb minősítés megállapítására irányuló indítványa a Be. 321. §-ának (1) bekezdésében meghatározott vádkiterjesztési korlátba ütközik. A vádhatóság ugyanis a vádat olyan cselekményre terjesztette ki, amelyre az elsőfokú eljárás során - bár erre törvényes lehetősége

lett volna - indítványt nem tett. A vád módosítása az ügyészségi végindítványban nem került szabályszerűen előterjesztésre és a törvény kötelező rendelkezéséből fakadóan a másodfokú eljárásban a vád kiterjesztésének már nincs helye.

A védő mindezek alapján a II. r. terhelt felmentését, illetve vele szemben enyhébb büntetés kiszabását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.685/2010. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány a tényállást támadó részében a törvényben kizárt, érdemében pedig alaptalan.

Az ügyészség szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az irreális bérleti díjak folyósítása a Btk. 290. § (1) bekezdésének c) pontjában felvett veszteséges üzlet továbbfolytatását valósította meg, amely azt eredményezte, hogy a felszámolás során bejelentett hitelezői igények több százmillió forinttal meghaladták a Kft. vagyonát. A hitelezők kielégítése lehetetlenné vált.

A sikkasztás büntettének súlyosabb minősítését támadó, a vádkiterjesztés hiányára hivatkozó védői indítvány sem alapos. Az első fokon eljáró ügyész vádkiegészítése szerint a II. r. terhelt is egyetértett az apartmanok eladásában azzal a konstrukcióval, hogy a vételár 50 %-át közvetlenül veszik át a jelentkezőktől. Helyesbítette továbbá a vádirati tényállást azzal, hogy az I. r. terhelt összesen 120.096.949 forintot vett át számla nélkül, illetve azzal, hogy a terheltek a rájuk bízott összegből 114.322.449 forintot eltulajdonítottak. A bűnösség körének a másodfokú eljárásban történő bővítését tehát a törvényes vád hiánya nem zárta ki.

A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján a marasztaló jogerős döntés hatályában fenntartását indítványozta.

A II. r. terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára írásban észrevételt tett, amelyben a felülvizsgálati indítványában foglaltakat megismételte.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és részletesen indokolta. Hangsúlyozta, hogy nem támadja a tényállást. Elsősorban a II. r. terhelt felmentését, másodsorban, az ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta, és a marasztaló döntés hatályában fenntartását indítványozta.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában megjelölt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. A felülvizsgálati eljárásban - a Be. 423. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel - a tényálláshoz kötöttség érvényesül, ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapulvételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában.

1.

Az indítvány szerint a II. r. terhelt bűnösségének megállapítása a különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás büntetében sérti a Be. 2. §-ának (3) bekezdésben rögzített törvényes vád követelményét. A fellebbviteli főügyészségnek a súlyosabb minősítés megállapítására irányuló indítványa a Be. 321. §-ának (1) bekezdésében meghatározott vádkiterjesztési korlátba ütközik. A vádhatóság ugyanis a vádat olyan cselekményre terjesztette ki, amelyre az elsőfokú eljárás során - bár törvényes lehetősége lett volna - indítványt nem tett. A vád módosítása az ügyészségi végindítványban nem került szabályszerűen előterjesztésre és a törvény kötelező rendelkezéséből fakadóan a másodfokú eljárásban a vád kiterjesztésének már nincs helye.

A Legfelsőbb Bíróság az iratok tartalma - így a 2008. április 16-17. napján megtartott tárgyalásról felvett 77. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldala, valamint a Zala Megyei Főügyészség B.391/2005. számú írásbeli végindítványa - alapján azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság eljárásában a tárgyaló ügyész a perbeszédében előterjesztett végindítványában a II. r. terhelttel szemben emelt vádat módosította. Őt azzal vádolta, hogy az I. r. terhelt által számla nélkül átvett összesen 120.096.949 forintot az I. r. terhelttel együtt eltulajdonította.

E vádmódosítást követően állapította meg az elsőfokú bíróság úgy a tényállást, hogy a terheltek közös megállapodással, szándékegységben alakították ki az apartmanok értékesítésének azt a rendszerét, hogy magánszemélyek számára a vételárból 50 %-os ÁFA

kedvezményt adnak, a szerződésekben csupán a vételár felét tüntetik fel ÁFA tartalommal megnövelve, a másik felét pedig készpénzben, számla nélkül veszi át a cég képviselője. Az ily módon megkötött 18 szerződés alapján az I. r. terhelt összesen 120.096.949 forintot vett át, amelyből 114.322.449 forintot önállóan, 5.774.500 forintot - a tényállásban 18. pont alatt feltüntetett ügylet során - a II. r. terhelttel közösen eltulajdonított.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság eljárásában egyrészt a vád perrendnek megfelelő módosítására, másrészt pedig ennek nyomán a módosított vádhoz - részben - igazodó tényállás megállapítására is sor került. Csupán a módosult tényálláshoz igazodó minősítés maradt el. Ezt indítványozta pótolni a másodfokon eljáró fellebbviteli főügyész, és ezt helyesbítette a sikkasztás minősítésének megváltoztatásával a másodfokon eljáró bíróság. Változatlan tényállás mellett azonban a minősítés megváltoztatása oly módon, hogy ugyanazon bűncselekmény súlyosabban minősülő alakzatának a megállapítására kerül sor, a vád törvényességét nem érinti és a védelem jogait sem csorbitja. Ezért a törvényes vád hiányára alapozott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

2.

A felülvizsgálati indítvány szerint az eljáró bíróságok tévesen minősítették II. r. terheltnek a tényállás I. pontjában írt cselekményét sikkasztásként adócsalás helyett. Az irányadó tényállás szerint ugyanis a terheltek szándéka arra irányult, hogy az általuk képviselt és tulajdonolt gazdasági társaság bevételeit eltitkolják, a könyvelésben ne szerepeltessék, és ezzel az adókötelezettségüket csökkentsék.

A Legfelsőbb Bíróság egyetért a védővel abban, hogy a terheltek által ténylegesen megvalósított cselekmény - meghatározott egyéb feltételek esetén - alkalmas lehetett volna az adócsalás bűncselekményének a megállapítására. E körben azonban vádemelés nem történt. A vádirat nem tartalmazza azt, hogy a II. r. terhelt (és társa) melyik adóévben, milyen adónemben és mekkora összeggel rövidítette meg a költségvetést.

Az adócsalás feltételeinek vizsgálata kapcsán utal még a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy amennyiben az elkövető a rábízott idegen dolgot eltulajdonítja, akkor az így szerzett bevétele is jövedelem, amely adókötelezettség alá esik. Ilyen esetben azonban az adócsalás bűncselekménye azért nem valósulhat meg, mert a tényállásszerű magatartás mellett a bűncselekmény alkotóelemét képező bűnösség hiányzik. Senkitől sem várható el ugyanis, hogy a bűncselekmény elkövetéséből képződött jövedelméről az adóhatóság előtt bejelentést tegyen és ezzel önmagát mintegy feljelentse. Ezért az

adócsalás megállapítására irányuló védelemi indítvány nem csak a törvényes vád hiányában, hanem anyagi jogi okból is alaptalan.

3.

A felülvizsgálati indítvány szerint a II. r. terhelt bűnösségének a megállapítására a tényállás II. pontja alatt részletezett csődbüntetésben a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor, ezért - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - ez okból is a marasztaló jogerős döntés érdemi felülvizsgálatának van helye. A terheltek nem folytattak ésszerűtlen gazdálkodást. A veszteséget részben a tulajdonosokkal megkötött bérleti szerződés, részben pedig az új szálloda üzemeltetésével időlegesen szükségképpen együtt járó veszteséges működés okozta. A társaság ügyvezetői kizárólag a megkötött szerződéseknek megfelelően jártak el. A tulajdonosokkal kötött szerződések teljesítése alól semmilyen módon nem tudtak kitérni, nem volt lehetőségük a közös megegyezéssel meghatározott bérleti díjak mérséklésére. A csődbüntetés megállapítására legfeljebb akkor kerülhetett volna sor, ha egy esetleges ésszerűtlen gazdasági döntést követően - annak felismerése után - a terheltek újabb gazdaságtalan döntéseket hoztak volna.

A Legfelsőbb Bíróság ezt a védelmi érvelést sem találta alaposnak.

Semmiképpen nem fogadható el az az érv, hogy egy gazdasági vállalkozás által megkötött tartós jogviszonyt létesítő szerződés módosítására nincs semmilyen törvényes lehetőség és ezért a vállalkozásnak a továbbiakban tudatosan veszteséges, adott esetben a hitelezők érdekeit is sértő tevékenységet kellene folytatnia.

Az irányadó tényállás szerint a H. Kft. valójában nem a tulajdonosokkal kötött bérleti szerződések teljesítése miatt került fizetéseképtelen helyzetbe, hiszen már az üzemeltetés első évében, 2001-ben az apartmanok bérleti díjaként 109.070.000 forint fizetési kötelezettsége keletkezett, bár ennek csupán kisebb hányadát fizette meg (elsőfokú ítélet 8. oldal 4. bek.). A társaság már a 2001. évet veszteséggel zárta.

Rögzíti továbbá az ítélet, hogy a bevételek és a költségek különbözete nem eredményezett olyan hasznot, amely a bérleti díj fizetési kötelezettség teljesítését biztosította volna, ezért a bérleti díjas konstrukció veszteséges tette működést. Ez az ésszerűtlen gazdálkodás 2002. december 31-én már 229.660.000 forint veszteséget idézett elő. Mindeközben 2002. június 11-én a társaság Cstv. szerinti fizetéseképtelensége is bekövetkezett. A társaság azonban a fizetéseképtelenség bekövetkezése után is tovább folytatta a tevékenységét, és tovább halmozta a veszteségét. A 2002. évi zárás után pedig még 2003-ban is 169 millió forint veszteséget termelt.

Az irányadó tényállás szerint az ésszerűtlen gazdálkodás idézte elő a H. Kft. fizetéseképtelenségét. Az ügyvezetők a társaságot még ezt követően is tovább működtették. Ezzel csökkentették a társaságnak a hitelezői igények kielégítésére szolgáló vagyonát, és végső soron meghiúsították azok kielégítését.

Egyetértett a Legfelsőbb bíróság azzal, hogy a szálloda, illetve egy vendéglátóegység működtetésének a beindításakor - bizonyos átmeneti időszakban - veszteséggel kell számolni. Ezt követően - egy nyereséges működés folyamán - is lehetnek veszteséges időszakok. Ez mindaddig, amíg a veszteséget a gazdálkodó vagyona finanszírozza, a büntetőjog számára közömbös. Attól kezdve azonban, hogy ez a tevékenység a hitelezők tudatos megkárosítását eredményezi, belép a csődjogi védelem annak büntetőjogi következményeivel együtt. Nem kétséges, hogy a terheltek a hitelezők megkárosításának a lehetőségét előre látták és aziránt legalább közömbösek maradtak. Cselekményük ezért maradéktalanul alkalmas a csődbüntett megállapítására.

Mindezekre figyelemmel helyesen minősítették az eljáró bíróságok a II. r. terhelt cselekményét - a Btk. 2. §-ának helyes alkalmazásával az elkövetéskor hatályos - Btk. 290. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő társtettesként elkövetett csődbüntettnek. E körben a Legfelsőbb Bíróság utal még arra, hogy a terheltek az ésszerű gazdálkodás követelményével ellentétes üzleti tevékenységet - az irányadó tényállás szerint - az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenségének bekövetkezte után is folytatták. Ezzel az adós gazdálkodó szervezet vagyonát tovább csökkentették és további hitelezői igényeket hiúsítottak meg. Magatartásuk tehát a Btk. 290. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott csődbüntett tényállását is megvalósította. E cselekmény azonban a természetes egység keretébe illeszkedik, és a minősítés körében már nem igényel külön értékelést.

Nem sértettek tehát törvényt az eljáró bíróságok, amikor II. r. terhelt bűnösségét a csődbüntettben kimondták.

Mindezek alapján a Legfelsőbb bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - II. r. terheltet érintően hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. június 24.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő
Bné